

MASARYKOVA UNIVERZITA FILOZOFICKÁ FAKULTA

Učitelství estetické výchovy pro střední školy

Didaktika estetické výchovy II.

Estetická výchova jako užité umění:

Šperk

Ukázková lekce

Vypracovaly: Kateřina Mrnušíková

Nela Fejtová

1. Definice estetické výchovy

Estetická výchova v našem pojetí má za úkol studentům přiblížit svět krásy a umění a to jak pomocí teoretických znalostí, tak pomocí jejich vlastních zážitků a zkušeností. Teoretické znalosti jim poskytují schopnost orientovat se v oblasti umění z hlediska času, důležitých pojmů a osobností. Na vybrané teoretické hodiny zpravidla navazují lekce tvorby, ve kterých se studenti učí tvořit a prožívat umění. Úkolem těchto lekcí je také hledat u studentů jejich talenty, nadání a rozvíjet jejich kreativitu. V hodinách estetické výchovy se studenti učí vytvářet si a vyjadřovat vlastní názor. Zároveň jsou podněcováni k rozvíjení vkusu a vnímání estetických podnětů okolního světa.

Estetická výchova je pojímána jako spojení výtvarného, hudebního a dramatického oboru. Z našeho pohledu je přínosnější a zajímavější tyto obory nerozdělovat, ale naopak je kladen důraz na vnímání těchto částí jako celku.

Součástí naší estetické výchovy je také osobnostní a sociální rozvoj studentů. Z tohoto hlediska je výuka zaměřena na schopnost spolupráce a respektování ostatních.

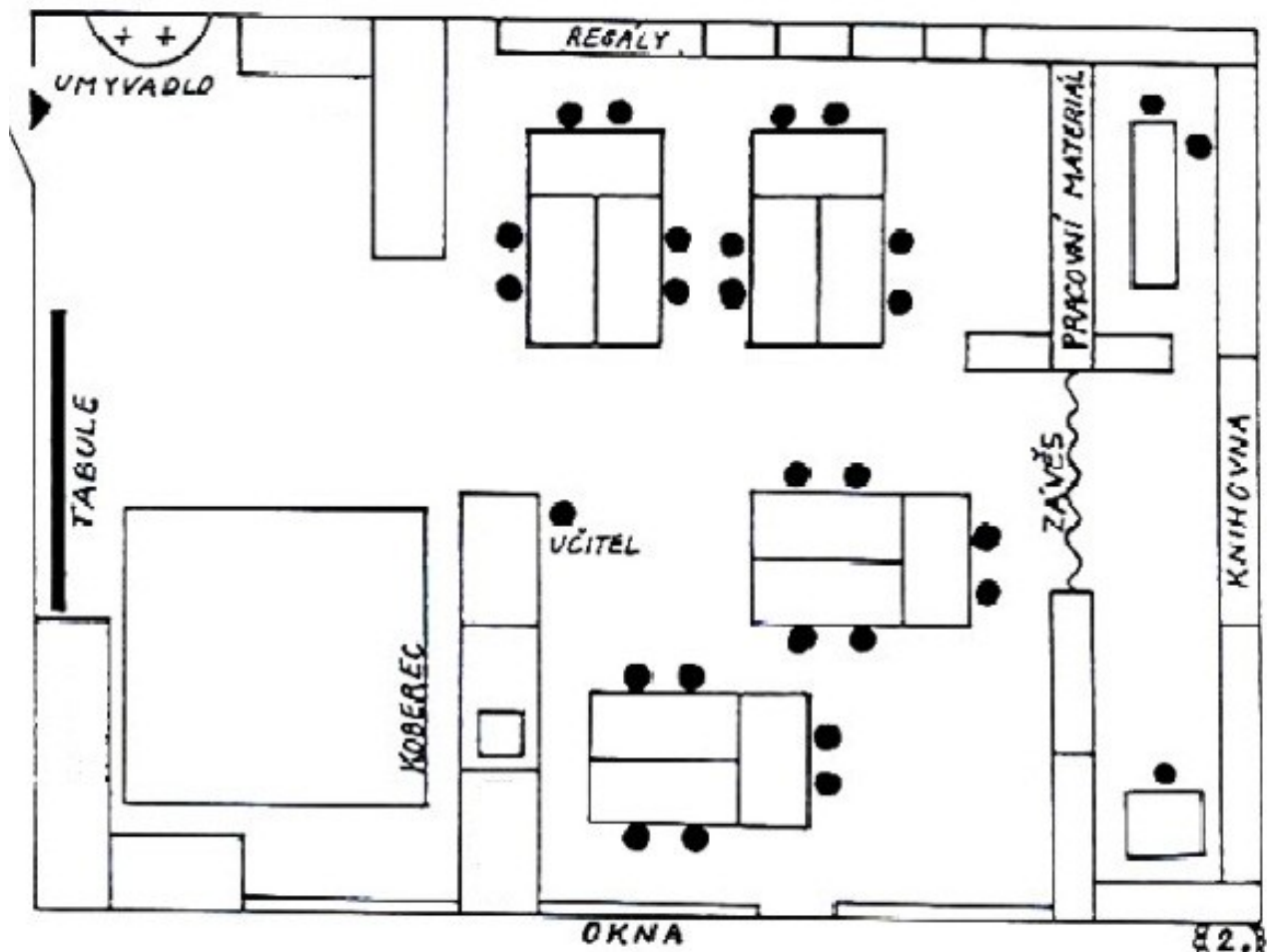
2. Kontext

Téma *Šperk* je zařazeno do druhého pololetí prvního ročníku čtyřletého gymnázia s humanitním zaměřením. Modelová třída má celkem 24 žáků z toho 13 dívek a 11 chlapců. Estetické výchově je na naší škole vyhrazena jedna 90 - ti minutová lekce týdně. Součástí lekce je přestávka trávající 5 – 10 minut dle aktuálního uvážení vyučujícího. Vyučující bloky jsou koncipovány tak, aby zahrnovaly teorii i praxi. Pozitivní vztah školy ke kulturnímu vzdělávání dává možnost se studenty v rámci estetické výchovy navštěvovat výstavy, galerie a koncerty.

Ve třídě je k dispozici magnetická tabule, promítací plátno, dataprojektor a přehrávač na CD. Třída je uspořádána netradičně - viz schéma. Žáci často pracují ve skupinách, rozmístění lavic v naší modelové třídě podporuje jejich vzájemnou komunikaci a spolupráci. V zadní části třídy jsou v regálech a policích umístěny pomůcky a materiál, který slouží žákům k jejich tvorbě. Škola nám ohledně pomůcek vychází v rámci možnosti vstříc. V přední části třídy je prostor na odpočinek a skupinové aktivity.

Stěny třídy se využívají k vyvěšování výtvorů žáků, které se týkají aktuálního tématu, společně se vším, co si zaslouhuje větší pozornost.

Schéma třídy:

Téma prvního pololetí: „Úvod do estetiky“

- Základní pojmy
  - Krása a ošklivost
  - Vkus, Kýč
  - Umění
- Vývoj estetického myšlení
  - Antika
  - Středověk
  - Renaissance
  - 17. až 19. století
  - 20. století
  - Estetické myšlení v Čechách

Téma druhého pololetí: „Estetika kolem nás“

- Obraz
- Stavba
- Móda
- Šperk
- Píseň
- Kniha

4. Cíle lekce

- Žák si umí zařadit šperk do historických souvislostí, ví jak a kdy a z čeho byly šperky vyráběny, proč se jimi lidé zdobili.
- Žák má znalosti o šperku na území České republiky.
- V průběhu lekce žáci pomocí her a úkolů rozvíjí svojí kreativitu a vzájemnou spolupráci.
- Žáci se učí interpretovat svoje myšlenky a nápady.
- Žáci si umí vyrobit vlastní šperk.

5. Obsah lekce

- Brainstorming
- Výklad
- Videá
- Pracovní listy
- Spolupráce ve skupinách
- Domácí úkoly
- Skupinová tvorba
- Vlastní tvorba
- Diskuse

6. Plán lekce

I. blok

Administrativa: 3 min.

Třídní kniha.

Úvod + hra - hádání tématu hodiny: 5 min.

Po zapsání do třídní knihy začneme hodinu hrou. Žáci budou hádat, co bude tématem následujících lekcí:

Video: Od 1:30 min. do 2:50 min.

<http://www.youtube.com/watch?v=saQzL3vVrZU&feature=relmfu>

„Tématem bude tedy Šperk. A v následujících hodinách si odpovíme na tyto otázky:“

Učitel napíše barevně na tabuli základní „kriminalistické“ otázky.

Co?

Kdo?

Kdy?

Kde?

Jak?

Proč?

Otázky zůstanou na tabuli až do konce prvního 90 minutového bloku.

Brainstorming: 5 min.

Po úvodu bude následovat Brainstorming. Žáci budou vymýšlet co nejvíce odpovědí na otázku „Proč?“. Tedy ve spojení s tématem šperk - „Proč lidé nosí/nosili šperky?“ Vyučující zapisuje nápady na tabuli.

Cílem je, aby se žáci nad tématem zamysleli, ujasnili si co už vědí a zároveň se učili vyjadřovat svůj názor a sdělovat svoje nápady.

„Každý detektiv ví, že když odhalí motiv - tedy má odpověď na otázku proč - ostatní odpovědi najde mnohem snáz.“

Výklad + prostor pro otázky: 20 min.

Následuje výklad na téma: Významná období šperku

V průběhu výkladu jsou žákům promítány obrázky šperků - viz příloha. Vyučující má přichystané knihy o špercích, ve kterých jsou založené barevnými papírky zajímavé obrázky k tématu. Tyto knihy během výkladu kolují po třídě.

Žáci si zapisují do sešitů.

Existuje tedy mnoho důvodů pro nošení šperků. Jedním z hlavních je zkrášlení. Některé šperky měly symbolizovat lásku během námluv, jiné se nosily jako amulety nebo jako známka příslušnosti k určité skupině. Podíváme se teď na šperk v jeho časových proměnách.

Šperky v pravěku

Vlastnit krásné věci a zdobit se patří mezi jednu z nejstarších potřeb. V době pravěku byly šperky vyráběny primitivními technikami. Jako materiál sloužilo především dřevo, kámen, hlína, kosti a zuby. Ke zdobení šperků se používala perleť, lastury nebo zuby. Ozdoby z kovů se začaly nosit někdy kolem roku 2 700 př. n. l. Nejdříve se zhotovovaly náhrdelníky a amulety. Později, s objevem kovů, to byly náramky, náušnice, spínadla, prsteny nebo pečetidla. Šperky se tenkrát nosily především jako vyjádření moci a bohatství. Za nejstarší šperky jsou považovány korálky, které lidé vyráběli už v době kamenné cca 38 000 př. n. l.

Šperky ve starověku

V době kolem roku 1000 př. n. l. se stále více kovářů a kovolijců začalo specializovat na výrobu šperků a dovedli toto řemeslo téměř k dokonalosti. O těchto mistrovských kouscích svědčí nálezy v hrobkách faraonů. Ve starověkém Egyptě nosili zlaté šperky pouze faraonové a jejich manželky, protože zlato připomínalo záři slunce a to symbolizovalo věčnost.

Nejužívanějším materiálem, který se používal na náramky, náušnice nebo prsteny bylo zlato, stříbro a bronz. Mezi další oblíbené šperky patřily perly. Už ve starém Římě je nosili vysocí hodnostáři. K výrobě šperků se ale používalo také sklo. První skleněné korálky byly vyrobeny v Mezopotámii 1700 let př. n. l.

Zajímavý vývoj daly šperkům kmeny indiánských předků. Ti korálky využívali k rituálním tradicím a samozřejmě v neposlední řadě k ozdobě svého těla.

Šperky v období gotiky

Gotiku datujeme zhruba od pol. 12. stol., v té době ovládly módu hlavně šperky slyšitelné

jako např. rolničky a zvonky. Nosily se zavěšené kolem pasu nebo lemovaly rukávy a výstřihy. V gotice stoupl význam knoflíků díky módě úzkých oděvů.

Za šperky byly v této době považovány také knoflíky, které získaly oblibu díky začínající módě úzkých oděvů.

Šperky v období renesance

Bavíme-li se o renesanci, myslíme tím období od 14. do 17. století. Toto období se vyznačuje především návratem k antice. Největší popularitu získaly speciální šperky a to rafinované perlové spony do vlasů a mohutné prsteny se schránkou na jed. Tenkrát bylo velmi módní někoho otrávit.

Úkol: Soutěž: 8 min. (5 min. + 3 min.)

Žáci jsou rozděleni do 4 skupin (dle usazení v lavicích). Úkolem je vymyslet a zapsat během 5 minut co nejvíce druhů šperků aneb „Co všechno může být považováno za šperk bez ohledu na časové období?“.

Pokud vyučující uvidí, že žáci již nemají žádné nápady, ukončí aktivitu dříve.

Žáci pracují ve skupinách. Skupina, která bude mít největší počet druhů šperků získá aktiváček. Viz hodnocení. (Aktiváček získají všichni členové vítězné skupiny. V případě vítězství 2 a více skupin získávají aktiváček všichni.)

Po soutěži následuje vyhodnocení a zapsání aktiváčků.

Pauza: 5 min.

Výklad: České šperky + Video a práce s pracovními listy: 20 min.

České šperky

Šperky na našem území mají bohatou historii. A to zejména druh šperků, který nazýváme bižuterie. Jsou to drobné šperky vyráběné ze skla, kovů, kůže a tak podobně. V Čechách vždy byly velmi dobré podmínky pro sklářství a tím pádem také právě pro korálky. Naše bižuterie je známá po celém světě především díky tzv. Jablonecké bižuterii.

Úkol:

Žáci se podívají na video o výrobě korálek a budou odpovídat na otázky do pracovních listů. (Viz příloha)

Video: <http://www.stream.cz/video/92725-jak-se-co-dela-koraliky>

Korálky

Jako první začali korálky nosit ženy nebo muži? (Muži)

Čeho byly v pravěku korálky symbolem? (Síly a bohatství)

Kdy a kde byly vyrobeny první *skleněné* korálky? (V Mezopotámii, 1700 let př. n. l.)

Kdo a kdy na našem území začal korálkovat? (Keltové, 3. stol. př. n. l.)

Jaká je nejstarší technika výroby korálek? (vinuté perle)

Po skončení videa vyučující vyvolává jednotlivé náhodně vybrané žáky, kteří mají za úkol přečíst otázku a svojí odpověď, vyplněnou na základě videa.

Český granát

Kromě Jablonecké bižuterie je Česká republika ve světě proslavená také českým granátem.

Úkol: (Stejný postup) Žáci se podívají na video o výrobě korálek a budou odpovídat na otázky do pracovních listů. (Viz příloha)

Video: <http://www.stream.cz/video/12841-jak-se-co-dela-cesky-granat>

Jaký je originální název českého granátu? (Pyrop)

Kde můžeme český granát najít? (Na území Českého středohoří a podkrkonoší)

Kolik zhruba gramů granátků se vytěží z jedné tuny? (12 - 13g)

Kdo byl Bootius De Boot, který dal jako první českému granátu jeho název? V kterém roce to bylo? (1609 – lékař a dvorní astrolog Rudolfa II.)

Jaká je běžná velikost českého granátu? (do 6 mm)

Kdo měl ve své sbírce největší český granát? (Rudolf II.)

Jak velký tento největší český granát je a kde jej můžeme dnes vidět? (Asi jako holubičí vejce, muzeum v Drážďanech)

Český granát je kamenem ohně. Jak jinak je ještě označován? (čistoty srdce a lásky)

Po skončení videa vyučující vyvolává jednotlivě náhodně vybrané žáky, kteří mají za úkol přečíst otázku a svojí odpověď vyplněnou na základě videa.

Pracovní list si žáci mohou nalepit či vložit do sešitu.

Úkol: Kreslení amuletu: 20 minut

Žáci se rozdělí do 4 skupin. V každé skupině mohou být vždy pouze chlapci nebo pouze dívky. Počet členů jednotlivých skupin je min. 5 a max. 7.

Úkolem je nakreslit, jak by měl dle představ žáků vypadat amulet se zadanou tematikou. Každá skupina nakreslí jeden společný návrh na tvrdý papír o velikosti A3. Vyučující má možnosti napsané na tabuli. Napsal je v době, kdy žáci sledovali videa.

Možnosti výběru:

Amulet pro získání lásky

Amulet přátelství

Amulet síly a odvahy

Amulet přinášející štěstí

Amulet moudrosti

Amulet přinášející bohatství

Amulet pevného zdraví

Žáci mají na svojí tvorbu 10 minut. Prvních 5 minut slouží k vysvětlení úkolu, nachystání pomůcek a rozdělení se do skupin. Zbývajících 5 minut je žákům vyhrazeno na představení svého výtvoru ostatním skupinám. Návrhy amuletů budou vystaveny na

nástěnce ve třídě.

Závěr + úkol: 5 min.

Vyučující zadá domácí úkol. Žáci budou mít za úkol přinést si dva obrázky šperku. Jeden z obrázků bude představovat šperk, který je dle jejich názoru krásný a druhý obrázek šperku o kterém si myslí, že je ošklivý.

Na závěr budou žáci seznámeni s programem následujícího bloku. Především s částí tvorby, kdy si budou vyrábět vlastní šperk. Za tímto účelem si budou moci přinést vlastní korálky a komponenty, dle svého vkusu. Učitel žákům připomene, že se blíží Den matek a proto jak dívky, tak chlapci budou mít pro své výtvary uplatnění.

Pro inspiraci jsou ve třídě celý týden k dispozici knihy o výrobě šperků z korálků.

II. blok

Administrativa: 5 min.

Třídní kniha.

Úvod lekce + zadání testů: 3 min.

Učitel seznámí žáky s průběhem lekce a rozdá testy. Žáci jsou na testy i jejich formu zvyklí z předchozích hodin.

Test: 10 min.

Viz příloha.

Zhodnocení úkolu: 5 min.

Pět žáků předstoupí postupně před třídu a představí ostatním obrázky, které vybral a proč. Žáci se mohou rozhodnout jít před třídu dobrovolně, což je ohodnoceno aktiváčkem. V případě, že dobrovolníci nejsou žádní, učitel z žáků vybírá sám.

Tvorba: 60 min.

10 min.

Učitel žáky seznámí s činností, která bude následovat a to s výrobou vlastního šperku. Následuje příprava materiálu a pomůcek v jednotlivých skupinách. Vyučující obchází jednotlivé skupiny, kterým názorně ukáže postup při výrobě šperku. Mezitím se mohou žáci z ostatních skupin inspirovat v knížkách o ketlování a prohlédnout si vytištěné návody.

45 min.

Tvorba. Žáci tvoří svůj vlastní šperk. Učitel prochází mezi žáky, pomáhá a inspiruje.

5 min.

Ukončení tvorby, poklizení pomůcek.

Závěr a zadání úkolu: 5min.

Představení následující lekce: Píseň. Zadání úkolu.

Žáci budou mít za úkol si na příští hodinu vybrat písničku, na jejíž melodii budou v následující lekci vymýšlet text „Třídní hymny.“

Cílem úkolu je nejen rozvoj kreativity a skupinové spolupráce, ale také budoucího využití písně. Žáci budou mít hymnu, která bude patřit jen jejich třídě.

7. Hodnocení

Během celého pololetí jsou žáci zvyklí dostávat průběžné desetiminutové testy z teoretických částí hodin. Na většinu otázek si žák vybírá odpověď ze tří možností. U jedné či dvou otázek žáci svojí odpověď dopňují. Testy jsou hodnoceny známkou 1 - 5.

Žáci mají možnost v rámci různých soutěží a činností získat tzv. Aktiváčka, který jim může na konci roku zlepšit známku. Aktiváčky jsou udělovány také za mimořádnou aktivitu v hodině. Za pět aktiváček žák získá plnohodnotnou jedničku.

Hodnocení lekce Šperk:

Desetiminutový test složený z otázek, z výkladů a z pracovních listů.

8. Zdroje

Millerová Judith: Šperky

Johnová Helena: Šperk

Vilímková Milada: Egyptské klenotnictví

<http://www.bijoux-trend.cz/sperky.html>

9. Plán lekce

Aktivita	Popis aktivity	Instrukce	Cíl	Potřebný materiál	Časový rozvrh
Administrativa	Učitel zapisuje do třídní knihy	Kdo chybí?	Záznam do třídní knihy	Třídní kniha Propiska	5 min.
Hra - Hádání tématu lekce	Žáci hádají, co bude tématem lekce	Podívejte se na video a zkuste uhádnout co bude tématem lekce	Naladění studentů.	Video Promítací plátno Počítač Připojení k internetu Dataprojektor	2 min.
Úvod	Učitel seznámí žáky s tématem, zapíše základní kriminalistické otázky na tabuli	Tématem bude tedy Šperk. A v následujících hodinách si odpovíme na tyto otázky. <i>Co? Kdo? Kdy? Kde? Jak? Proč?</i>	Seznámení žáků s náplní lekcí	Tabule Fix	3 min.
Brainstorming	Učitel položí otázku: „Proč lidé nosí/nosili šperky?“ Žáci vymýšlí odpovědi, které vyučující zapisuje na tabuli.	Zamyslete se nad otázkou: „Proč lidé nosí/nosili šperky?“ Co vás napadá?	Žáci se nad tématem zamýšlejí, ujasňují si, co už vědí. Zároveň se učí vyjadřovat svůj vlastní názor a sdělovat svoje nápady.	Tabule Fix	5 min.
Výklad	Učitel předává pomocí výkladu žákům informace o významných obdobích šperků. Žáci si zapisují do	Poslouchejte a zapisujte si poznámky.	Žáci si zapisují poznámky a učí se o významných obdobích šperku	Připravený výklad Knihy s obrázky Dataprojektor Počítač Plátno	15 min.

	sešitů. Během výkladu kolují po třídě knihy se založenými obrázky. Několik obrázků vyučující také promítne na plátno.				
Prostor pro otázky	Učitel se zeptá, zda mají žáci nějaké otázky. Pokud ano, odpovídá nebo se snaží odpověď společně s žáky dohledat.	Je něco, co není jasné? Chtěl by někdo něco dodat, nebo se na něco zeptat?	Učitel zjišťuje zda všemu žáci rozumí, případně co je ještě k tématu zajímavé. Žáci si ujasňují nabyté vědomosti a získávají odpovědi na své otázky.		5 min
Úkol: Soutěž - Druhy šperků	Žáci jsou rozděleni do 4 skupin (dle usazení v lavicích). Úkolem je vymyslet a zapsat co nejvíce druhů šperků Pokud vyučující uvidí, že žáci již nemají žádné nápady, ukončí aktivitu dříve.	„Co všechno může být považováno za šperk bez ohledu na časové období?“.	Žáci se učí přemýšlet a spolupracovat. Jako výhru mohou získat aktiváčka.	Papíry Tužky Hodinky	5 min.
Vyhodnocení soutěže	Žáci sečtou počet svých nápadů a oznámí je učiteli. Ten pak vyzve skupinu s největším počtem nápadů, aby přečetla svůj seznam.	Sečtěte svoje nápady. Kolik vás napadlo druhů šperků? Jeden z vaší skupiny prosím přečtěte, co jste vymysleli.	Zjistění výsledků soutěže.	Tužka Blok se známkami a aktiváčky	3 min.

	Učitel zapíše aktiváčky.				
Pauza	Učitel oznámí žákům, že mají čas na odpočinek.	Teď máte pět minut volno. Za pět minut se prosím vraťte do třídy.	Odpočinek	Hodinky	5 min.
Výklad	Učitel pokračuje v lekci výkladem o Českém šperku.	Poslouchejte a zapisujte si	Získání vědomostí.	Připravený výklad Tužky Sešity	3 min.
Video I. + II. práce s pracovními listy	Učitel pustí dětem videa. Žáci do pracovních listů vyplňují odpovědi na otázky.	Dívejte se na video a hledejte odpovědi na otázky v pracovním listě.	Získání vědomostí. Uložení vědomostí do paměti. Práce s pracovními listy.	Pracovní listy Tužky Videa Počítač s připojením na internet Plátno Dataprojektor	12 min.
Kontrola odpovědí	Po skončení videa vyučující vyvolává jednotlivě náhodně vybrané žáky, kteří mají za úkol přečíst otázku a svojí odpověď vyplněnou na základě videa. Pracovní list si žáci mohou nalepit či vložit do sešitu.	Přečti otázku a pověz nám, jakou jsi ve videu našel odpověď.	Kontrola odpovědí. Doplnění správných odpovědí. Dovysvětlení toho, co není jasné.	Pracovní listy Tužky	5 min.
Úkol: Kreslení amuletu	Žáci se rozdělí do 4 skupin. V každé skupině mohou být vždy pouze chlapci nebo pouze dívky. Počet členů jednotlivých skupin je min. 5 a max. 7. Úkolem je nakreslit, jak by měl dle představ žáků vypadat	Rozdělte se do skupin. Ve skupině můžou být pouze dívky, nebo pouze chlapci. Minimálně vás může být ve skupině 5 a maximálně 7. Vyberte si z tabule téma a navrhnete jak by měl vypadat amulet.	Rozvoj kreativity a práce ve skupině	Papíry A3 Pastelky	15 min.

	amulet se zadanou tématikou. Každá skupina nakreslí jeden společný návrh na tvrdý papír o velikosti A3. Vyučující má možnosti napsané na tabuli.				
Představení tvorby	Učitel vyzve žáky, aby představili ostatním skupinám svůj výtvar.	Ukažte ostatním co jste nakreslili. Proč váš amulet vypadá tak jak vypadá?	Rexlefe.		5 min.
Zadání úkolu	Vyučující zadá domácí úkol. Žáci budou mít za úkol přinést si dva obrázky šperku. Jeden z obrázků bude představovat šperk, který je dle jejich názoru krásný a druhý obrázek šperku o kterém si myslí, že je ošklivý.	Zapište si úkol na další hodinu.	Vytváření si vlastního vkusu. Sdělení názoru.	Tužky Zápisník	2 min.
Sdělení obsahu následující lekce	Učitel probere s žáky co je čeká na následující hodině a doporučí jim přinést si korálky na výrobu šperků.	Poslouchejte. Můžete si dělat poznámky.	Nastavení očekávání studentů. Studenti ví, co je bude čekat a co budou potřebovat.	Tužky Zápisník	3 min.
Administrativa	Učitel zapisuje do třídní knihy	Kdo chybí?	Záznam do třídní knihy	Třídní kniha Propiska	5 min.
Úvod	Vyučující seznámí s žáky s průběhem 2. lekce.	Poslouchejte.	Nastavení očekávání.		3 min.
Test	Učitel rozdává žákům připravené testy.	Vyplňte nebo zakroužkujte správné	Zjištění vědomostí.	Testy Propisky	10 min.

		odpovědi.			
Zhodnocení domácího úkolu	Učitel vyvolává žáky, kteří jdou k tabuli a ukazují a popisují tříde obrázky, které zvolili.	Pojď nám povědět o obrázcích které jsi vybral. Proč jsi vybral zrovna tyto dva obrázky?	Zjištění, zda žák úkol splnil. Žáci trénují projev před třídou a sdělení vlastního názoru a vkusu.	Obrázky	5 min.
Uvedení tvorby	Učitel společně s dětmi připraví pomůcky a materiál. Vyučující obchází jednotlivé skupiny, kterým názorně ukáže postup při výrobě šperku. Mezitím se mohou žáci z ostatních skupin inspirovat v knížkách o ketlování a prohlédnout si vytištěné návody.	Připravte si pomůcky. Kdo si přinesl korálky? Dávejte pozor.	Žáci se učí vyrábět vlastní šperk. Rozvoj kreativity.	Ketlovací kleště Ketlovací jehly Ketlovací nýtky Kroužky Zapínání Korálky Knihy pro inspiraci Vytištěné návody	10 min.
Tvorba – výroba šperku	Žáci vyrábí šperk, učitel obchází skupiny, pomáhá a inspiruje	Tvořte. Pokus si nebudete vědět rady, přivolejte si mě.	Radost z tvorby.	Ketlovací kleště Ketlovací jehly Ketlovací nýtky Kroužky Zapínání Korálky Knihy pro inspiraci Vytištěné návody	45 min.
Úklid materiálu	Učitel oznámí žákům, že mají dokončovat svoji práci a sklidit pomůcky.	Pomalou budeme končit. Poklidte pomůcky.	Úklid třídy. Ukončení tvoření.		5 min.
Zadání úkolu	Žáci se dozví	Připravte si na		Zápisník	5 min.

	zadání úkolu na příští hodinu.	příští hodinu písničku s pěknou melodií. Jednu na celou třidu.		Tužky	
--	-----------------------------------	--	--	-------	--

Příloha č. 1 – Pracovní list

Český granát

- 1) Jaký je originální název českého granátu?
- 2) Kde můžeme český granát najít?
- 3) Kolik zhruba gramů granátků se vytěží z jedné tuny?
- 4) Kdo byl Bootius de Boot, který dal jako první českému granátu jeho název? Ve kterém roce to bylo?
- 5) Jaká je běžná velikost českého granátu?
- 6) Kdo měl ve své sbírce největší český granát?
- 7) Jak velký tento největší český granát je a kde jej můžeme dnes vidět?
- 8) Český granát je kamenem ohně. Jak jinak je ještě označován?

Korálky

- 1) Jako první začali korálky nosit ženy nebo muži?
- 2) Čeho byly v pravěku korálky symbolem?
- 3) Kdy a kde byly vyrobeny první skleněné korálky?
- 4) Kdo a kdy na našem území začal korálkovat?
- 5) Jaká je nejstarší technika výroby korálků?

Příloha č. 2 - Test

1. Co symbolizovalo zlato ve starověkém Egyptě?
  - a) věčnost
  - b) moudrost
  - c) slávu
2. Jak jinak je označován český granát?
  - a) kamenem vášně
  - b) kamenem ohně
  - c) kamenem života
3. Za nejstarší šperky jsou považovány korálky, které lidé vyráběli už v době kamenné. Před kolika lety?
  - a) cca 38 000 př. n. l.
  - b) cca 3 800 př. n. l.
  - c) cca 380 př. n. l.
4. Kde můžeme najít český granát?
  - a) na jižní Moravě
  - b) na Šumavě
  - c) v Českém středohoří a podkrkonoší
5. Ze které oblasti je tento šperk?

- a) Řím
- b) Mezopotámie
- c) Egypt

6. Kdo měl ve své sbírce největší český granát?

- a) Karel IV.
- b) Ludvík XIV.
- c) Rudolf II.

Rozepiš:

7. Čím byly zajímavé prsteny v renesanci?

8. Napiš materiály, ze kterých byly vyráběny šperky v pravěku.

Příloha č. 3 - Obrázky k výkladu: Významná období šperku

(Mimo obrázky v knihách)

Pravěk

Náhrdelníky:

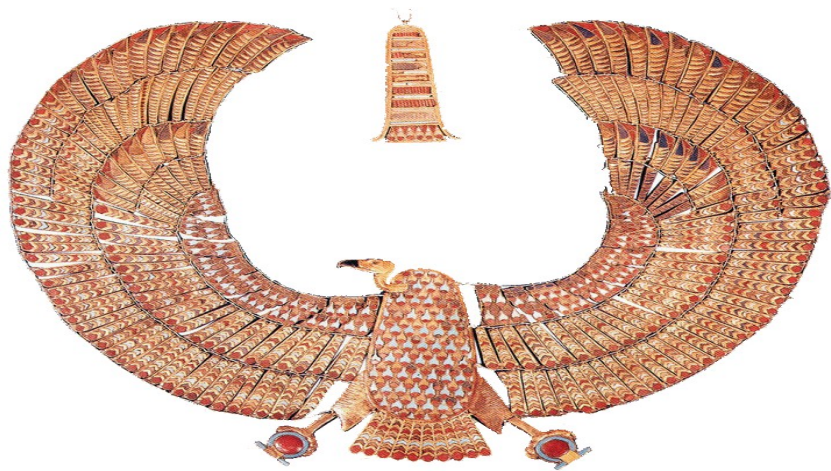
Náramky:

Spona:

Starověk

Příloha č. 4 - Ketlování

Slovo *Ketlování* je odvozeno od německého die Kette = řetěz, řetízek.

Ketlovaný náhrdelník je složen z drátků, na nichž jsou navlečeny korálky.

Co budeme potřebovat?

Nástroje:

Základním nástrojem při ketlování jsou kleště:

Materiál:

Základem ketlovaného náhrdelníku jsou "drátky", tedy správně bižuterní jehly a nýty, spojovací kroužky a pak samozřejmě korálky.

Ketlovací jehly se dělí na očkové a nýtové. Očková jehla má na jednom konci očko, po vytvoření oka na druhém konci se dají spojovat za sebe. Nýtová jehla vypadá jako špendlík a používá se na různá visátka a zakončení.

Základní dílek řetízku:

Na očkovou jehlu navlékneme jeden nebo více korálků tak, aby nám zůstal volný konec dlouhý 6-8 mm. Konec zahneme do pravého úhlu, vezmeme kulaté kleště a stočíme očko. Nové očko by mělo být zrcadlovým obrazem oka na druhém konci. Je-li mezi navlečenými korálky nějaký, který by měl volně viset (lístek, kapička), nesmíme korálky očkem příliš utáhnout.

Spojování dílků:

Když máme navlečeno a zaočkováno několik dílků, začneme je spojovat pomocí kroužků. K tomu nám poslouží kleštičky s plochými čelistmi. Do jedné kroužek uchopíme, druhými rozevřeme, navlékneme oba spojované dílky a kroužek zavřeme. Začínáme od středové části náhrdelníku, což nám umožní při práci rozhodovat, kolik dílků navlečeme pro ozdobnější střed, kolika méně ozdobnými dílky budeme pokračovat po stranách a jak dlouhý náhrdelník bude.

Dokončení:

Nakonec na jednu stranu připojíme karabinku, na druhou stranu asi 6 cm dlouhý řetízek a na jeho konec ozdobný korálek na nýtové jehle. Práce s nýtovou jehlou je podobná jako s očkovou. Navlečete, zahnete, v případě potřeby jehlu zkrátíte a stočíte očko.

Výsledek:

K náhrdelníku si můžete vytvořit ještě náušnice:

